

УЛУУ КЫАЙЫЫ КҮНҮНЭН!

ЧҮЙЭЛЭРГЭ СҮҮРБЭ ТҮӨРТЭЭХ

**УВАЖАЕМЫЕ ВЕТЕРАНЫ
ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ
ВОЙНЫ, ВЕТЕРАНЫ ТЫЛА!
ДОРОГИЕ ЖИТЕЛИ УЛУСА!**

**СЭРИИ, ТЫЛ ЫТЫК-МААНЫ
БЭТЭРЭЭННЭРЭ УОННА УЛУУС
ОЛОХТООХТОРО!**

**СЭРИИ, ТЫЛ ЫТЫКТАБЫЛЛААХ
ВЕТЕРАННАРА!**

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

**СИБЭЖКИ
УОННА СУРУК**

**2011 СЫЛ
Үлэм ыйын
7 күнэ
Субуота №54-55
(1048999)**

1996, 2005, 2008 сылларга «Сыл бастыг» хайыттары олоорбуттар. Дэлэвэ кы-
быгыт кун тахсыгта магнайгы сүөһүнү
уулата таһаардахтарына, күн кириитэ
бүтэһик сүөһү хотонун булара үһү диэн
кэпсиэхтэрэ дуо.

Барҕалаах эбэ — өрүү наһыл, мэлдьи
чуумпу алаас. Былыр эбэ илин баһыгар
2008 сылларга, сүөһүнэн баай Матгыриа-
еванын аһыттары олоорбуттар. Дэлэвэ кы-
быгыт кун тахсыгта магнайгы сүөһүнү
уулата таһаардахтарына, күн кириитэ
бүтэһик сүөһү хотонун булара үһү диэн
кэпсиэхтэрэ дуо.

Ахтан аһардахха, Баһылай Иибэссэн
Матгыриастар эттэрин, арыыларын аты-
ылаан, онтон бырыһыан аахсан аты-
һыттаан, кэлин икки болдоххо улууска
кулубалаабыт. Кырдыаҥастара өлбүтүн
кэннэ бырааттылар уопсай сүбэнэн
сүөһүнү-аһы көрөн-истэн олоорбуттар.
Ити бириэмэвэ сэллик ыарыгыта туран
утуу-субуу өлөн-сүтөн испиттэр.

Бырааттара Бий Өлөксөй ыксаан ой-
уунунан кыырдаран, ыарыы төрдүн ха-
бахха хаайтаран, түктүйэлэтэн ампаар
өһүөгүгэр баайтарбыт. Ыҥкыбыдылар
күрүөйэхтэри көрдүүбүт диэн ааттаан
ампаар аанын хайа тэбэн киирэн
түктүйэни быһа тардан ылан таһырдыа
элиппиттэрэ сирдыгини-сирдыгини
үүнүүлэх оту үрдүнэн ойуоккалыы тур-
бутун дьиибэргээн көрөн турбуттара
үһү. Кэлин ол киһи оһолго түбөспит.

Бий Өлөксөй убайдарын, бырааттарын,
балтын ыарыыттан күрэтэн, атын
сирдэринэн тарҕаһан олоороллоругар
сүбэлээн, сүөһү-ас өлүүлээн, дайды си-
ригэр ыталаабыт. Бий Өлөксөй нуучча
миэрэтин да ылымматах, сэбиэскэй да
былааһы үөрэ-көтө көрсүбэтэх. Кини
саха үгэһин тутуһан, сэрии бүтүөр диэ-
ри, эбэтигэр чугас, Налыр диэн алааска
олорбута. Эмээхсинэ эрдэ өлөн аҕыс
офотунаан бэрт кыһалҕалаахтык олорон
ааспыт.

«Налырга көһөллөр үһү» диэни истэн
ийэбинэн бара сылдыбыппыт. Онно
көрдөхпүнэ, эдэр кыыс, талах олоппос-
ко олорон арыы саһыл баттаһын тараа-
на, сап-саһархайынан көрөн олоорор эбит.
Ити, Бий Өлөксөй кыһа, Маайа этэ.
Ийэм төһөнөн иһэн: «Арыы саһыл, хоп-
хойуу, уп-үһүн сүһуохтаах саһыл кэрэ
кыыс этэ, ол бэйэтэ ити», — диэн ытам-
ныйыах курдук буолла. Маайа ыарыһах
эбит. «Кэлиэхтэр диэри улаатаар, кусту
барыахпыт», — диэн аҕабынан ай-
махпыт Маакаар иккис хомуурга баран
иһэн, таарыйан ааспытын, эппитин
өйдөөн хаалбыппын.

Сэрии бүппүтүн кэннэ Оппуонналы-
ын Бийдар өтөхтөрүгөр таарыйан, аана
алдыамыт ампаарга киирэн, ону-маны
көрө сылдьан киһини истигэнэ быһыһыттан
кумаады булан таһырдыа таһыста. Сурук
эбит. Сурук үөһэ өттүгэр «Маайа», алла-
ра өттүгэр «Маакаар» диэн икки тыл эрэ
чуолкай көстөрө, уоннаабылара суурал-
лан хаалбыттар.

«Оо, Маакаар Маайаҕа суруйбут» диэн
буолла. Маакаар суругун Маайаҕа хаһан,
хайдах тиксэрбитэ биллибэт. Маайа су-
ругун тоҕо истигэнэ быһыһыгар кыбыһы-
та таабырын буолла. Арай ампаар таһы-
гар эһин арана сибэккилэр биир сиртэн
өрө сүүмэхтэһэн үүнэн тураллара. Арай
онорон көрөн сэрэйдэххэ, Маакаар суру-
гун Маайаҕа туттаран кини арылхай ха-
рахтарыттан эппитэ ааҕа турбута дуу, бу
сиргэ? Маайа таптаһа тыла этиллибит су-
руга буоларын сүрүвэ сэрэһин ол истиг
сылаас тыһыныгар куустаран турбута
дуу, бу сиргэ? Төрүт Айыылар Ийэ кут-
тарын айылдыан кытта сибээстээн ха-
рахтаах көрдүн, сүрэхтээх сэрэйдин
диэн айыы сиригэр үүнэн турбут сибэк-
килэр буоллахтара дуу?

Оо, Дьылҕа Хаан ардыгар тыйыс да
буолар эбит, биридэрин күүттэрбэтэх,
биридэрин кэтэһиннэрбэтэх.

Маакаар сылтан ордоот сэрии толоо-
нугар охтубут, Маайа ону соһуччу истэн
сүрүвэ бэргээн уһаабатах. Онтон ыксаан
буолуо ким эмит булан, биһиги туспуну-
нан санаан ааһыахтын диэн, сотору
көстөр гына быһааран, суругун истигэнэ
быһыһыгар кыбыһыт диэн таһыаахха
сөп. Ол түгэннэртэн алта уонтан таһа
сыл ааста. Маайа кэриэһэ туолан, кини-
лэр күлүм гынаат умуллубут таптала-
ра элэс гынан ааспыт кылгас олохторун
туһунан бу лоскуй сурулунааҕа. Тыһы-
наахтар умнубат ытык испит. Дом.

**Т. КӨЛӨҮӨП,
Бөтүн**

ТЫЫЛГА — КЫАЙЫЫ ТУҢУГАР

Мин эбэм Павлова Софья Григорьевна — тыыл ветерана, Модут нэһилиэтин бо-
чуоттаах гражданина. Кини 1919 сыллаахха бэс ыйын 15 күнүгэр Горнай оройуону-
гар Бэрдигэстээххэ дьаданы бааһынай дьэиэ кэргэнигэр төрөөбүт. Аҕата Павлов Гри-
горий Андреевич былыр баайдарга хамначчыттан, сир солоон, мас мастаан, окко ки-
риэххэ диэри саһаан бэлэмнээн үлэлиир эбит. 1923 сыл сааһыгар аҕалара оҕолорун
кытта Хатырыкка быраатын ааһа көһөн кэлбиттэр. Онно колхоз ситэ тэриллэ илик
буолан, баай соҕус өттө табаарыстыбаҕа кирибэккэ олоороллор үһү, олорго сайын от
оттоон, кыһын мас мастаан, мас тийээн, от тийээн кинилэри ииппит.

Эбэм аан магнай оскуолаҕа 1933 с. уон түөрдүгэр кирибит. Ол саҕана Хатырык
оскуолаҕа сана үлэвэ кирибит, дыбарыаска кирибит курдук сананаллара үһү. Эбэм
көрөр-хараһар, үөрэттэрэр чугас киһитэ, аҕата эмискэ өлөн 1935 с. олунньугар эрэ
диэри үөрэммит, үһүс кылааһы ситэ бүтэрбэтэх. Инньэ гынан, эбэбин Маймаҕа
аҕатын быраатын кыһа Настаа иитэ ылбыт. Сааскыттан ыла суол солоонунугар үлэвэ
ылбыттар.

Сир солоонуну сүрдээх элбэх үлэлээбэ. Улахан суон чөһөкчөтөрү «Фордзон» трак-
торунан таттаран, кырдыаҥастар сүбэлэринэн, уоттаан көмөлөһүннэрэллэрэ. Ол кэннэ
сир бараналааһыныгар, бурдук ыһыһыгар оҕус сизэн, бурдук ыраастааһыныгар,
сайынын от үлэтигэр үлэлээбит. Күһүн колхозка оҕунуан борооскуларга, төрөөбүт
ыһахтарга уу баһар эбит уонна ханна туох үлэ көстөр да солбукка үлэлээбит.

Ол сылдьан 1935 с. сэттинни 6 күнүгэр «Фордзон» тракториһыгар, эһэбэр Обутов
Игнатий Лазаревичка кэргэн тахсыбыт. Эдэрдэрин учуоттаан, иккиэннэрин бииргэ

*Хаартыскаҕа: 2010 с. Чууу Кыайыи 65 сылыи бэлиэтээһин күнүнэ,
И. Иванов күһэрһитэ*

**УЛУУ КЫАЙЫЫ 66 СЫЛЫН БЭЛИЭТЭЭНИН ПРОГРАММАТА
ҮЛЭМ ҮЙЫН 9 КҮНЭ**

11.00-11.45 — Кыайыи парада: Нам с. тэрилтэлэрин байыаннай хаамыыла-
ра, нэһиликтэр колонналарын театрилизованнай хаамыылаара — М.К. Аммо-
сов, Ленин болуоссаттара, И. Винокуров уул. Кыайыи скверэ.

11.45-12.30 — «Сэриигэ өлбүт буйууннарга» мемориальной комплекскэ, умул-
лубат уокка гирляндалары, сибэккиллэри ууруу.

Кыайыи күнүгэр аналлаах миитин. Улуус баһылыга А.И. Ильин, сэрии ве-
тераннара, официальной дьон эҕэрдэ тыл этиилэрэ — Кыайыи скверэ.

12.30-13.00 — Ржев аһыгар өлбүт буйууннарга аналлаах сквергэ сибэкки-
ллэри ууруу — Ржевскэй уул, Ржев аһыгар өлбүт буйууннарга аналлаах сквер.

13.00-14.00 — Сэрии уонна тыыл ветераннарыгар бырааһынныктаады эби-
эт — «Сандалы» остолобуой.

13.00-14.00 — Концертнай программа кыттыылаахтарыгар солдатскай куу-
куна эбиэтэ, нэһилиэнньэвэ хорчуопка — М.К. Аммосов аат. болуоссат.

14.00-20.00 — И.Е. Винокуров 115, П.П. Ядрихинскай-Бэдьээлэ 110 сылла-
рыгар аналлаах норуот айымнытын фестивалын кыайыылаахтарын уонна ла-
уреаттарын концэра — М.К. Аммосов аат. болуоссат.

14.00 — И.Е. Винокуров 115, П.П. Ядрихинскай-Бэдьээлэ 110 сылларыгар
аналлаах норуот айымнытын фестивалын лауреаттарын театрилизованнай
туруоруута — А. Шестаков аат. культура киинэ.

14.00 — «Сир үрдүгэр эйлээх олох» быыстапка арыллыгыта — П.И. Сивцев
аат. историко-этнографическай музей.

13.00-14.00 — И.С. Гаврильев кэриэһигэр кросска уонна эстафетаҕа оскуола
оҕолорун спортивнай күрэхтэһиилэрэ — М.К. Аммосов аат. болуоссат.

14.00 — Художественнай киинэлэри көрдөрүү — «Сардаҕа» кинотеатр.

22.30 — Бырааһынныктаады биэчэр — М.К. Аммосов аат. болуоссат.

23.00 — Кыайыи салута — М.К. Аммосов аат. болуоссат.

үлэлэспиттэр. Инньэ гынан, эбэм эр киһини кытта тэбис-тэнгэ прицепцигинэн сыл-
дысыбыт. Күһүн сир паардааһыҥна, сайын от охсуутугар косилкаҕа олоорор. Кыһы-
нын субай сүөһү көрөрө. 1940 с. колхозка учетчидалаабыт. Үүт таһыта, сүүрдүүтэ,
арыы таптаһыта барыта кини илиитинэн ааһара. 1940 с. муус устар 8 күнүгэр кыы-
стара, эдьийи Лида, күн сирин көрбүт.

1941 с. Аҕа дойду Улуу сэриигэ саҕаламмыт. Күһүн оҕотун кыбына сылдьан бур-
дук баайытыгар үлэлээбит үһү. 1942 с. сэрии кэмигэр аһылык суох. Лимиттэрэ 1
ыйга 3 киһилэ бурдук эбит. Күһүн байыаннай нолуок, заем бөһөтү түһэрбиттэр, пеня
аабыллан кыайан төлөспөккө биир ыһахтарын тутан ылбыттар. Эһэбин ол саҕана
военкоматка хаста да ыгыра сылдыбыттар, итиэннэ бронянан хаалларбыттар.

1942 сыл бүтүүтүгэр, 1943 сыл саҕаланьытыгар оборона фондугар заем, облига-
ция диэни хомуйбуттар. Онно эбэм аах икки тыһыынчаттан тахсаны туттарбыттар
уонна таанка абыраар диэн чааньыктырын ыһыттар. Саллааттарга диэн түүннэ-
ри үтүлүк, куобах кулдуку тигэн ыталлара. Өссө байыаннай үөрэххэ үөрэспиттэр,
маған таһаһынан комбинезон тиктэрэн, түүнүн хайыһарынан сүүрдэллэр эбит. Эбэ-
бин 1943 с. уопсай мунһаһынан ферма сэбиэдиссэйинэн анаабыттар.

1944 с. кулун тутарга чурапчылар көһөн киирэн, үлэһит илии элбээбит. Эбэм үлэ-
тин үөрэхтээх Филиппов Миитэрэй туттут. 1945 с. ыһаахха эбэбин «Сталин» мэтээ-
линэн наҕараадалаабыттар. 1948 с. диэри учетчидалаабыт. 1948-1952 сс. улахан-
нык ыалдьан олоорбут. Бу кэннэ биир сыл ларекка атыһытынан үтүө суобастаахтык үлэ-
лээбит. Онтон 1966 с. диэри оҕо саадыгар таһас сууйааччынан уонна солбугунан үлэ-
лээбит.

Ол курдук эбэм ханнык да үлэттэн чаһыйбакка бары үлэвэ аһар кырытыттан
ылсан үлэлээн-хамсаан оҕолорун иитэн-аһатан олоорбут. Эһэм ааттаах тракторист
буолан, дьэвэ олоорбокко күнүстэри-түүннэри үлэлиирэ. Билигин эбэм 20-чэ сиз-
нээх, 18 хос сизнээх.

**Настя ОСИПОВА,
Модут орто оскуолатын үөрэнээччитэ**

Улуу Кыайыи 66 сылынан мин бэй-
эм дьэиэ кэргэним баай олоҕуттан били-
һиннэрэргэ соруннум.

Ийэм Анна Васильевна Катакинова
Мэҥэ-Хаҕаластан төрүттээх. Аҕатынан
эбэтэ Парасковья Кузьминична сахалар-
тан магнайгы Советскай Союз Героия
Федор Кузьмич Попов бииргэ төрөөбүт
эдьийэ буолар. Эбэм Бороскуойа Баата-
раҕа элбэх оҕолоох Кузьма Самсонович,
Прасковья Константиновна Поповтар

**ҮТҮӨ ХОЛОБУР
ТҮМҮГЭ**

дьэиэ кэргэннэригэр төрөөбүт.

Эдэр сааһыгар Табага киһитигэр кэр-
гэн таһан дьонуттан эрдэ тэйбит. Оҕоло-
ругар, сизннэригэр баттатан төрөөбүт
дойдугугар аһыахта сылдьар эбит. 1942
с. бэс ыйыгар Федор Армияҕа ыгырыл-
лыбытын истэн үлэтигэр көһүлүтөн
Табаҕаттан кэлбит. Элбэх киһи, аймал-
ан бөһөтө эбит. Эбэм эмиз уйадыһан ыта-
абытын быраата: «Хайаан да эргиллим
буоллаҕа дии», — диэн уоскуптут. Эбэм
кэпсириинэн Федор бэйэтэ эмиз имэ тэ-
тэрэн, ытыгырын кыатана туттубут эбит,
ону эбэм бүтэһик көрсүһүүбүт буолбут

эбит диэн хараастара үһү.

Бороскуойа бииргэ төрөөбүттэрэ
оҕолонон, сизннэнэн элбэх ыччаттардаах
дьоннон. Мин хос эбэм чачархай батта-
таах, кыра уһуохтаах, ханан да иллэн-
сийбэт, наһаа көрсүө, сэмэй майгылааҕа.
Икки уол оҕоломмут. Онтон 14 сизннээх,
хос сизннэри ааҕан да сиппэккин.

Федор Кузьмич аймахтарын түмэр
үтүө-мааны киһинэн кини улахан убай-
ын Бүөтүр кыһа Марфа Петровна буо-
лар. Кини өр сылларга Төһүлү орто ос-
куолатыгар саха тылын учууталынан
үлэлээбитэ. Кини Федор аймахтарын,
бииргэ улааппыт, үлэлээбит дьонун хас
да сыллаах ахтыһыларын хомуһан, хас
биирдии ыал хаартыскаларын тиһэн
«Сүөдэрбит — бар дьонун сүрүвэр» диэн
кинигэ таһаартарбыта. Ол кинигэттэн
мин олус элбэҕи билбитим.

Бизэ сыл буола-буола Федор Кузь-
мич төрөөбүт күнүгэр Баатараҕа (Сы-
махха) аймахтар түмсэн ыһаабыт,
көрсүһэбит, сизннэр билсирбэбит.

Ийэм ийэтинэн эбэтэ Анна Григорь-
евна Бүлүүттэн төрүттээх. Ыраас, баа-
һынайдыгы дьүһүннээх, элбэх кэпсээн-
нээх киһи этэ. Кини 91 сааһыгар сыл-
дан аһыах сыллааһыта суох буолбута. 5
оҕо амарах ийэтэ, элбэх сизн, хос сизн
таптаһаах эбэтэ этэ.

Эбэм барахсан олоро түстэ да кэпсэ-
эбитинэн-ипсээбитинэн барара. Аҕам
Алексей Андреевич ийэтинэн эбэтэ ому-
гунан татарка Елизарова Хаида Хаче-
евна диэн этэ. Кини 1914 с. төрөөбүт. Нам
Бөтүнүгэр олоро сылдыбыттар, онтон
эһэм Никита Иванович кэргэн ылан Мо-
дукка көһөн кэлбиттэр.

Хос эһэм Никита Иванович 1904 с.
төрөөбүт. Сэриигэ 1942 с. ыгырыллыбыт.
Красноярскай куоратка коннай дивизия-
ҕа сулууспалыы сылдьан аҕатын то-
һутан дойдугар төһөнөн кэлбит. Партия
райкома эһэм уһанар дьөбүрдүүтүн бил-
лэн фронтка ыһыптатах, бронь биэрбит.
Украинаттан эвакуацияҕа дьоннон кэл-
лэллэр диэн 4 дьэини тутарга соруудах
биэрбиттэр. Мастарын оҕунуан, аһынан
таһан 1 саас иһигэр тутан бүтэрбиттэр.
Ол дьэвэ билгин да ыаллар олоороллор.
1949 с. Модукка билигин да үлэли турар
начальнай оскуоланы тутууга прораба-
абыт. Ол кэннэ 2 этэстээх оскуоланы
эмиз туттустут. Үйэтин тухары тимирин-
нэн, маһынан уһанара.

Ийэм эбэлэриттэн өссө элбэҕи ыһып-
патарын, ахтыһыларын сурумтатаһын
кэмсинэр. Билигин кинилэр олорон аас-
пыт олохторун кэпсиэр, сэхэргийэр киһи-
нэн миэхэ эбэм Любовь Никитична буо-
лар.

Күндү дьоммут олорон ааспыт олох-
торо биһиэхэ, оҕолоругар, сизннэригэр
үтүө холобур буолар.

**Айта КАТАКИНОВА,
Модут агроэкологическай
хайысхалаах орто оскуолатын 9-с
кылааһын үөрэнээччитэ**

Айылда — алаһа дьэбит

СААСКЫ БУЛТ САБАЛАННА

Быйылгы булт сезонугар уопсайа 19 булчут дуогабардаһан бултаата. 50 киис, 81 тиин туттарылыһна. 2010 с. тохсунньутугар туттарыллыбыт киис сыаната 3060 солк. турда. Бу күннэргэ андаатар тириитин тутуу түмүктэннэ. Ааспыт сыл муус наһаа халыһаан андаатар эстэн хаалла дьэн булчуттар этэллэр. Онон 300-кэ андаатар тириитэ тутулан ветеринарнай аналиһа ытытылыһна. «Түмөн» дьэн булт-заготовитель тэрилтэтин кытта дуогабардааһыт, онно туттарыаһыт.

Ааспыт улуус депутаттарын сессиятыгар түүлээххэ субсидия сыаната бигэргэтилиннэ. Ол курдук киис 410 солк., андаатар 30 солк., тиин 34 солк., бөрө 3000 солк. сыаналаннылар. Туттарыллыбыт түүлээх докумуоннарыннан сыанатыгар эбиллэн биэрэр. Кулун тутар санатыгар ЗМУ (зимний маршрутный учет) оноруллан бүттэ. «Госохотохрана» ГУ отчуоттанна, ол эбэтэр кыыл, күндү түүлээх, мас көтөрүн ахсааныгар учуот ытытылыһна. «Якутрыбвод» тэрилтэттэн өрүскэ балыктыыр лицензияларын түнэтэбит. Ол курдук, сыыс балык, тууччаа, бил путежалара 10 хонукка 300 солк. быһыллыбыт. Биир киһиэхэ 1 путежка 30 м үһүннээх илимгэ бэриллэр.

Саһа булт быраабылата таһыста, элбэх уларыһылар киирдилэр. 2011 с. от ыйыттан күүһүгэр киирэрэ сабадаланар. Саһа государственнай форматтаах охотбилиттэри бдь. от ыйыттан булт хаһаайыстыбатын департамена түнэтэтибэ. Быйыл сааскы бултааһын урукку быраабыланан барыаһа. Куска көнүл ыларга госпошлина уопсай туһаныы угодиларыгар 400 солк. «Энсиэлибулт» ХЭТ МП территориятыгар путежка 250 солк. хаалар. Охотобщество билиитин усунуоһа төлөнөр. «Россельхознадзорган» ылыллыбыт билииттээх дьон болдьоһо бүһүт буоллаһына, булт хаһаайыстыбатын департаменыгар уһаттарыаһыт.

П.П. ИВАНОВ,
«Энсиэлибулт» директора

КУСКА БУЛТ КӨҢҮЛЭННЭ

Муус устар 27 күнүгэр «2011 с. сааскы кэмгэ СР территориятыгар бултааһынга күөмчүлээһини киллэрийи туһунан» дьэн СР Президенин Е.А. Борисов Ыйааһа таһыстыта. Бу Ыйааһа этиллэринэн Нам уллуһугар куска уонна хааска булт ыам ыйын 7-18 күннэригэр, 18 чыыһыланы киллэрэн туран, көнүлэнэр. Онтон андыга булт бэс ыйын 1-4 күнүн киллэрэн туран көнүлэнэр. Булт болдьобун тутуһуу хонтуруола СР правительствотын председателин солбуйааччытыгар А.И. Степановка сүктэрилиннэ.

В. РЫКУНОВА

Эрэйдээх этигэс

ҮС КҮН БЫЛЫРГЫЛЫЫ

Муус устар 20-22 күннэригэр уот линията онорулларынан уот араарыллар дьэн биллэрбиттэрэ. Кырдык, 20 чыыһылаһа күнүс уот барбыта, сэрэтиллибит буолан онуоһа кыһамматтаһыт. Киһэһэ ыалларга уот кэлбит, арай биһиги уопсай бытыгар суох. «Бай, бу тоһо суоһуй?» - дьэн тутта подстанцияһа эрийэн ыйыталаспыһыт. Икки күнү быһа «онно эрийин, кинилэртэн ыйытын» эрэ дииллэр. Инньэһынан село дьаһалтатыгар, коммунальщиктарга о.д.а. эрийэн кэпсэтэ сылдыһыппытыгар «биһиги уот линиятын онорбоһпунт» дьэн эһиһэти ылыһыт.

Ол икки ардыгар уота суох үһүс күммүт үүннэ. Биһиги уопсайга гаас суох, онон чэй өрүнээри, ас буһараары чаанньык, миискэ тутта-тута ыалларга сүүрдүбүт, сорохторбут аймахтарыгар бардылар. Тон астарбыт ньылбы ирдилэр. Ыскал тирээн, прокуратураһа эрийэн, прокурор солбуйааччытын нөһүө туруорсан, уопһут холбонно, дьэ, «һуу» дьэтибит.

Урукку кэмгэ уун, маһын суох буоллаһына, кими мөһүөххүнүй? Билигин уопһут, итиһит бэйэбиттэн тутулуға суох буолан, итинник түгэннэргэ кыһыһыһарын, мөһүттэриг уон оччо буоллаһа. Инникитин манньк былырғылыы «тымтык уотунан» сырдатыммат туһугар дьаһал наада.

З.И. ЕГОРОВА, Нам с. Чернышевской ул. 34 №-дээх дьэ олохтооһо

Ой дуораана

ЭЛБЭТЭР СОРУДАХ,
АЧЧАТАР ДЬАҺАЛ

В.Н. Романов «Энсиэли» хаһыат 45-46 №-ригэр бэчээттэммит «От үчүгэй, ас дэлэй»... ноһоот эмиз элбэх» дьэн матырыһаала саамай сөһкө туруулаһар, туруорсар. Саһа оһук кэскилэ кэтэх сүөһүнү элбэтигэ, итигэ сытар. Тэрилтэлэр (ХЭТ-р) туттарар үттэрэ элбэх дуу, биирдии чаһынай ыаллар, баһынайдар үттэрэ элбэх дуу? Бүгүннү баһынайдары барыларын «суон орто» (крепкий середняк) онорор соруу туруоруноһа. Кыһанар ыал барыта бизэ, уон ыһанар ыһахтаах буоларын ситиһиһэххэ.

Олорор сирбинэн сыаналаатаһа, кэлин хотонноох ыал аһыһаата. Ыһах сүөһүнү иити ыараһан, эрэйдээх. Сүөһү итээччилэр туох өйөбүллээхтэрий? Туттарар үттэрэ сыана үс гиммьит иккитинэн төлөнөр буолла. Туох хаһалатай! Хайа баһынай, хайа ыал ыһанар ыһаһын элбэтэ сатыай? Эрэйэ тиллибит.

Сүөһүлээх ыал оһолоро борбуйдарын көтөһөөт, ийэлэригэр, аһаларыгар көмөлөһөн үлэһит дьон буола улааталлар. Үттээх ыһаһа, илии хотуура, кыраа-была тутуурдаах буолаллар. Дьэһэ үлэтэ суох ыал оһолоро пиибэ бытылката тутуурдаах күннэри-түүннэри күүлэй тэбэр буоллулар.

Сорудаһы кытары дьаһалы дьүөрэлээһэххэ. Тутуулар үт сыанатын тэһниһэххэ. И. МОСКВИТИН, Нам уллуһун бочуоттаах киһитэ

Сыһыһалаһка

Шар для гит-тенга	Мешко для бу-сирова	Собор при па-три-арии
ВКласс в переводе в гречес-кого	Боец в ар-мии	Рассудит-ельно
Надпись для Плу-тонийа	Стадийн келье-истов	Креще-ние гадаль и бароны
Что означет в себе загла-ва?	Уютное сапо-го стрелки	Подписка кагитана Немец
Антура у-много-ликов	Детство (ра-шное)	Сфин-ксный док-мент
Хвост-ливая лавка	Водный грел-ки	Что ждет зритель в а-мате?
На какой реке сто-ит Сургут?	Между су-гом и ком-позит	Самый твердый лес-ной а-мате
Продукт пере-ростки не-длин	Лист гра-павки	Фрукт в шал-тан-свом
Битовое дьаво	и...сво-во-датель у Ву-л-тина	
Радуж-ность	Дарил... котро!	Продви-же на кон-венце
Жидкий а-ре	Воспе-ние по кру-ному (а-мат)	Нужно дьаво-лово
Аро-мат	Смысл брелетки с пере-ростки	Нужно дьаво-лово
Страна не-из	История во дьаво, на слова	Индия сторона мон-ты
Стель на су-ти	Мушба-мьба по цен-ту ко-жи	Путе-ница
«Векант-льда» гради-льда	Ответ под-чи-ленно в а-мате	Полоски
		Горюче-е болото

Встретив гестаповцев, Штирлиц выхватил пашку и закричал: "Порублю!" Гестаповцы скинулись по рублю и убежали.

Штирлиц дрался с огоньком. Огонек дрался как мог. А Мог был профессионалом.

Идет заседание в ставке Гитлера. Вдруг в кабинет входит Штирлиц, взламывает сейф, забирает все документы и уходит.

Несколько минут все сидят в оцепенении.

- Кто это был? - наконец спрашивает Гитлер.
- Русский разведчик Исаев, - отвечает Мюллер.
- Почему вы его до сих пор не арестовали?
- Сколько раз пробова-ли, все равно он выкручи-вается.

Штирлиц шел по дремучему лесу и вдруг уви-дел, что из дупла на него смотрят глаза.

- Дятел, - подумал Штирлиц.
- Сам ты дятел, - подумал Мюллер.

Гиммлер вызывает своего сотрудника.

- Назовите двузначное число.
- 45.
- А почему не 54?
- Потому что 45!

Гиммлер пишет ха-рактеристику "характер нордический" и вызывает следующего.

- Назовите двузначное число.
- 28.
- А почему не 82?
- Можно, конечно, и 82, но лучше 28.

Гиммлер пишет ха-рактеристику "характер близок к нордическому" и вызывает следующего.

- Назовите двузначное число.
- 33.
- А почему не... А, это ман. - Пятое стекло до ка-бинета донести не дают!". Шелленберг вызыва-

Вы, Штирлиц.

Штирлиц идет по коридору, навстречу ему Борман, широко расставив руки.
"Надо прорваться", - подумал Штирлиц и, сбив с ног Бормана, скрылся.
"Черт! - подумал Бор-

ет Штирлица и спраши-вает:

- Штирлиц, как вы ду-маете, до майских празд-ников война протянется?
- До майских праздни-ков протянется, даже до Дня Победы.

Ответы на сканворд №51-52

Д	О	В	Ы	П	У	С	К	З	Н	У	Л	Ч					
Ц	И	К	Л	Я	И	Р	У	К	А	Т	А	С	Т	Р	О	Ф	А
С	Е	Х	И	Д	Н	О	С	Т	Ц	Б	О	Р	Т	Ш			
С	К	Е	Й	Т	Е	С	К	Л	Е	С	О	П	О	Л	О	С	А
У	Н	А	Л	О	Г	О	В	И	К	П	О	Р	А	И	Т		
Я	С	Л	И	И	Е	О	Е	К	Е	В	Ф	Р	А	Т			
С	К	О	Р	О	Н	О	В	А	Н	И	Е	С	К	О	Т	И	Н
С	И	Л	О	С	Т	А	П	К	И	В	И	Д	Т	Н			
Я	В	И	С	Т	Ы	С	Н	А	Р	Я	Д	А	Р	М	И	Я	
Д	П	П	Р	О	С	Т	А	Т	А	Е	В	Р	О	И	М		
Р	В	А	Ч	У	О	Р	Ы	С	Ь	С	С	Т	Я	Г			
Е	С	О	Б	О	Д	П	И	К	Т	Н	А	Л	В	Л			
Б	А	Т	А	Т	П	О	Н	И	О	С	О	К	А	О	П	Е	К
Е	Ы	К	И	Е	В	Н	О	М	Е	Р	Б	И	М	Р	А	Ж	
З	О	Р	Р	О	Р	А	Л	О	А	Н	А	П	А	И	Н	Д	Ю
Г	Ь	С	В	А	Я	К	О	Н	А	Н	Т	О	К	О	К	А	

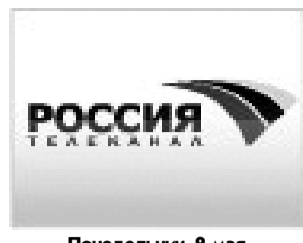

Понедельник, 9 мая

05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 15.50, 17.00, 18.00 Новости
05.10, 08.10 Праздничный канал «День Победы»
05.35, 06.10, 07.10 Х/ф «Великий полководец Георгий Жуков»
09.50, 15.10, 17.10, 18.10, 19.00 Т/с «Диверсант. Конец войны»
16.00 Москва. Красная площадь. Парад, посвященный Дню Победы
18.55 Светлой памяти павших в борьбе против фашизма. Минута молчания
19.50 Х/ф «Брестская крепость»
22.00 Время
22.30 Х/ф «В бой идут одни «старики»»
00.00 Х/ф «Берег»
02.10 Х/ф «Жди меня, Анна»
03.30 Х/ф «Вам - задание»
Вторник, 10 мая
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 Жжк
11.45 Женский журнал
12.20 Модный приговор
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Т/с «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.15 Т/с «След»
18.55 Давай поженимся!
19.55 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Выхожу тебя искать»
22.25 Д/ф «Владислав Листьев. Мы помним»
23.00 Х/ф «Военный ныряльщик»
00.50 Х/ф «Положись на друзей»
02.30 Х/ф «Доктор Джекилл и мистер Хайд»
Среда, 11 мая
05.00 Конкурс «Евровидение-2011». Первый полуфинал. Пря-

мая трансляция
07.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 Жжк
11.45 Женский журнал
12.20 Модный приговор
13.20, 04.10 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Т/с «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.15 Т/с «След»
18.55 Давай поженимся!
19.55 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Выхожу тебя искать»
22.30 Х/ф «Шесть дней, семь ночей»
00.20 Х/ф «Приют»
02.20 Х/ф «Симулянт»
Четверг, 12 мая
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 Жжк
11.45 Женский журнал
12.20 Модный приговор
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Т/с «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.15 Т/с «След»
18.55 Давай поженимся!
19.55 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Выхожу тебя искать»
22.30 Прожекторперисхилтон
23.00 Х/ф «Другая сестра»
01.00 Х/ф «Бейсбольная лихорадка»
02.50 Х/ф «Путь Карлито: Возхождение к власти»
Пятница, 13 мая
05.00 Конкурс «Евровидение-2011». Второй полуфинал. Прямая трансляция
07.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 Жжк
11.45 Женский журнал
12.20 Модный приговор
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить

15.20 Хочу знать
15.50 Т/с «Обручальное кольцо»
16.50 Жди меня
18.20 Поле чудес
19.10 Давай поженимся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Клуб Веселых и Находчивых. Высшая лига
23.30 Х/ф «Золотое сечение»
02.30 Х/ф «В ночи»
04.40 Т/с «Вспомни, что будет»
Суббота, 14 мая
05.40, 06.10 Х/ф «Внук космонавта»
06.00, 10.00, 12.00 Новости
07.20 Играй, гармонь любимая!
08.10 Мультфильм
09.00 Умницы и умники
09.40 Слово пастыря
10.15 Смак
10.50 Вкус жизни
12.15 Среда обитания
13.10 Х/ф «Трудно быть мачо»
15.10 Т/с «Общая терапия»
17.20 Кто хочет стать миллионером?
18.20 Х/ф «Пираты Карибского моря: Проклятие «Черной жемчужины»»
21.00 Время
21.15 Yesterday live
22.25 Прожекторперисхилтон
23.00 Х/ф «В постели с врагом»
00.40 Х/ф «Из Африки»
03.40 Х/ф «Большое меня»
05.00 Конкурс «Евровидение-2011». Финал. Прямая трансляция
Воскресенье, 15 мая
06.00 Конкурс «Евровидение-2011». Финал. Прямая трансляция
08.20 Мультфильм
09.10 Здоровье
10.00, 12.00 Новости
10.15 Непутевые заметки
10.30 Пока все дома
11.20 Фазенда
12.15 Д/ф «Мистическая сила Мастера»
13.20 Х/ф «Собачье сердце»
15.50 Д/ф «Александр Жулин. Стойкий опьяненный солдатик»
17.00 Х/ф «Квартирантка»
18.50 Жестокие игры
21.00 Время
22.00 Мульт личности
22.30 Х/ф «Элегия»
00.30 Х/ф «Жестянки»
02.20 Т/с «Вспомни, что будет»
04.05 Хочу знать
04.30 Хоккей. Чемпионат мира. Финал. Прямой эфир из Словакии

Понедельник, 9 мая

06.10 Х/ф «Крепкий орешек»
07.25 Х/ф «Онисражались за Родину»
10.00 Концерт Дмитрия Хворостовского «Военные песни»
10.55 Х/ф «Смертельная схватка»
14.00, 20.00 Вести
14.15 Парад звезд. Праздничный выпуск
15.40, 17.00, 19.00 Х/ф «Жажда»
16.00 Москва. Красная площадь. Военный парад, посвященный 66 годовщине Победы в Великой отечественной войне 1941-1945гг
18.55 Светлой памяти павших в борьбе против фашизма. Минута молчания
20.30 Х/ф «Тихая застава»
22.00 Х/ф «Вдовый пароход»
23.35 Д/ф «Агент А/201. Наш человек в гестапо»
01.05 Х/ф «Жду и надеюсь»
Вторник, 10 мая
05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Д/ф «Спаси себя. Лариса Мондрус»
12.50 Т/с «Кулагин и партнеры»
14.50 Дежурная часть
15.05 «Ефросинья. Продолжение»
16.50 Т/с «Все к лучшему»
17.55 «Институт благородных девиц»
18.55 Прямой эфир
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Крутые берега»
22.50 Поединок
23.50 Вести+
00.10 Д/ф «Осторожно, фальшаки!»
Пятница, 13 мая
05.00 Утро России
09.05 Мусульмане
09.15 С новым домом!
10.10 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Мой серебряный шар

01.00 Профилактика
Среда, 11 мая
05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Д/ф «Между драмой и комедией. Ян Арлазоров»
12.50 Т/с «Кулагин и партнеры»
14.50 Дежурная часть
15.05 «Ефросинья. Продолжение»
16.50 Т/с «Все к лучшему»
17.55 «Институт благородных девиц»
18.55 Прямой эфир
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Крутые берега»
23.50 Вести+
00.10 Д/ф «Красная Мессалина. Декрет о сексе»
01.00 Профилактика
Четверг, 12 мая
05.00 Утро России
09.05 С новым домом!
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Д/ф «Гениальный отшельник. Венная музыка Шварца»
12.50 Т/с «Кулагин и партнеры»
14.50 Дежурная часть
15.05 «Ефросинья. Продолжение»
16.50 Т/с «Все к лучшему»
17.55 «Институт благородных девиц»
18.55 Прямой эфир
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Крутые берега»
22.50 Поединок
23.50 Вести+
00.10 Д/ф «Осторожно, фальшаки!»
Пятница, 13 мая
05.00 Утро России
09.05 Мусульмане
09.15 С новым домом!
10.10 О самом главном
11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва
11.50 Мой серебряный шар

12.50 Т/с «Кулагин и партнеры»
14.50 Дежурная часть
15.05 «Ефросинья. Продолжение»
16.50 Т/с «Все к лучшему»
17.55 «Институт благородных девиц»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Фактор А
22.30 Х/ф «Кандагар»
00.35 Х/ф «Ловец снов»
Суббота, 14 мая
04.45 Х/ф «Холодное лето пятьдесят третьего...»
06.45 Вся Россия
06.55 Сельское утро
07.25 Диалоги о животных
08.00, 11.00, 14.00, 22.45 Вести
08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва
08.20 Военная программа
08.50 Субботник
09.30 Городок
10.05 Комната смеха
11.20 Дежурная часть
11.50 Честный детектив
12.20, 14.30 Т/с «Вера, Надежда, Любовь»
16.40 Субботний вечер
18.55 Десять миллионов с Максимом Галкиным
20.00 Вести в субботу
20.40 «Петр Первый. Завещание»
00.35 Девчата
01.10 Х/ф «Полтергейст»
Воскресенье, 15 мая
05.10 «Вылет задерживается»
06.40 Сам себе режиссер
07.30 Смехопанорама
08.00 Утренняя почта
08.40 Сто к одному
09.25 Города и Веси
10.20 Неделя в городе
11.00, 14.00 Вести
11.10 С новым домом!
11.25, 14.30 Т/с «Вера, Надежда, Любовь»
14.20 Вести-Москва
15.40 Смейтесь разрешается
17.45 Х/ф «Если бы я тебя любил...»
20.00 Вести недели
21.05 «Петр Первый. Завещание»
23.10 Специальный корреспондент
00.10 Х/ф «Забирая жизни»

9 мая, понедельник

17:00 «Рассказ о знамени Победы»
17:15 «Улуу Кыайыы оболор характарынан...»
17:45 «Уоттаах холоруугу уйбуттар...»
18:30 «Сэрии биһиги дьылбабытыгар»
19:15 «Эх, путь, дорожка фронтовая»
19:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа. Спецвыпуск
20:05 «Снайпер Саха» художественный фильм
21:40 «И память сердца говорит...»
22:10 «Живые голоса войны»: Ысыах Победы
10 мая, вторник
7:00 «Новый день» прямой эфир
17:30 «Геван»: Человек из легенды
18:00 «Саха Сирэ» информационная биэри
18:15 «Көмүөл күүһүнэн...» («Нам» ТВ)
18:45 «Күнчээн»
19:00 «Якутия» информационная программа
19:15 «Бизнес-формула»
19:30 «Точка кипения»
19:45 «Кыайыы ырыанньыга»
20:00 «Выбор недели»
20:15 «Федерация»
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Дарю вам, жизнь...» документальный фильм
22:15 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
11 мая, среда

7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
7:10 «Новый день» прямой эфир
17:30 «Полярная звезда»
18:00 «Саха Сирэ» информационная биэри
18:15 «Уо, Комсомол, Эн буоллун, миэхэ туойар муоранан...» («Борообон» ТВ)
18:45 «Күнчээн»
19:00 «Якутия» информационная программа
19:15 «Социум» прямой эфир
20:00 «Тыа сирэ»
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Байанай»
21:35 «Кинозавод»
22:05 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
12 мая, четверг
7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
7:10 «Новый день» прямой эфир
17:30 «Хотугу сулус»: Саллаат суруга
18:00 «Саха Сирэ» информационная биэри
18:15 «В фокусе» (ТВ «Алдан») 18:45 «Күнчээн»
19:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
19:15 «Диалог с властью» прямой эфир
20:00 «Филиал НВК в Хабаровске»
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Үрдэл» аһаҕас эфир
21:50 «Выбор недели»
22:05 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
13 мая, пятница
7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
7:10 «Новый день» прямой эфир
17:30 «Геван»
18:00 «Саха Сирэ» информационная биэри
18:15 «Аба күрээ» («Бэрдьгэс» ТВ)
18:45 «Күнчээн»
19:00 «Якутия» информацион-

ная программа
19:15 «Парламентский вестник»
19:45 «Тосхол» телемост
20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
21:05 «Школа абитуриента» прямой эфир
21:35 «Государственная поддержка малого бизнеса»
21:55 «Недвижимость в Якутии»
22:10 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа
14 мая, суббота
17:00 «Тарбаахатын астыаха»
17:30 «Истинг илдьит»
18:15 «Моя школа»: ЕГЭ
18:45 «Ничто на земле не проходит бесследно...»
18:55 «Кино без барьеров»: Куну кытта сырсаары...
19:30 «Саха Сирэ. Күнтэн күн» информационная биэри
20:05 «Аал-пуук мас»: Сээркээн Сэһэн
20:50 «Якутянин года-2011»
21:20 «Якутский балет на IV Всероссийском фестивале балета «Стерх»
21:50 «Отчий дом»
22:25 Фестиваль «Золотые купола». Вечер старинного романа
15 мая, воскресенье
17:00 «Полярная звезда»
17:45 «Пропеллер»
18:00 «Истинг илдьит»
18:30 «Убүлүйөгүнэн, тапталлаах хаһыаппыт!» «Кэскил» 75 сылыгар
19:00 «Кино без барьеров»: «Кроша» (об Анастасии Диодоровой)
19:30 «Якутия. День за днем» информационная программа
20:05 «Саха ыала»
20:35 «Тэтим»
21:05 «Алтан аарык тойуга» I ч.
21:50 «Праздник в нашем доме»
22:20 «В вихре танца...» Зоя и Афанасий Соловьевы

Понедельник, 9 мая

11.00, 19.20 Все включено
12.00 Денис Лебедев. Перед боем
12.30, 15.10, 18.00, 23.50, 02.50, 06.35 Вести-Спорт
12.45, 17.40, 02.35, 09.00 Вести.ру
13.00, 15.30, 22.35, 06.45 Хоккей. Чемпионат мира. Трансляция из Словакии
15.25 Вести-Спорт. Местное время
18.15, 09.55 Top Gear. «Взгляд изнутри»
20.10, 03.05 Хоккей. Чемпионат мира. Прямая трансляция из Словакии
00.10 Хоккей. Чемпионат мира. 1 период. Прямая трансляция из Словакии
00.55 Светлой памяти павших в борьбе против фашизма. Минута молчания
01.00 Хоккей. Чемпионат мира. 2 и 3 периоды. Прямая трансляция из Словакии
09.15 Страна.ру
Вторник, 10 мая
11.00 Все включено
12.00 Технолоии спорта
12.30, 15.15, 18.00, 23.35, 06.40 Вести-Спорт
12.45, 17.40, 03.25, 07.45 Вести.ру
13.00, 15.30 Хоккей. Чемпионат мира. Трансляция из Словакии
18.15 Рыбалка с Радзишевским
18.35 Современное пятиборье. Кубок мира. Трансляция из Венгрии
19.35 Х/ф «Бой насмерть»
21.35 Х/ф «Убежище»
23.50 Футбол России
00.55 Волейбол. Чемпионат России. Женщины. Финал. Прямая трансляция
02.45 Профессиональный бокс. Денис Бахтов (Россия) против Вячеслава Глазкова (Украина)
03.40, 10.05 Неделя спорта
04.40 Футбол. Чемпионат Англии. «Манчестер Сити» - «Тоттенхэм». Прямая трансляция
06.50 Моя планета
08.00 Футбол. Премьер-лига. «Динамо» (Москва) - ЦСКА
Среда, 11 мая

11.00, 20.05 Все включено
12.00 Основной состав
12.30, 15.15, 18.00, 23.55, 03.50, 06.35 Вести-Спорт
12.45, 17.40, 03.35, 07.55 Вести.ру
13.00, 15.30 Хоккей. Чемпионат мира. Трансляция из Словакии
18.15, 06.45, 08.10 Моя планета
19.15 Неделя спорта
20.55 Футбол России
22.00 Х/ф «Черный гром»
00.10, 04.10 Хоккей. Чемпионат мира. 1/4 финала. Прямая трансляция из Словакии
02.35 Волейбол. Чемпионат России. Женщины. Финал
10.25 Технолоии спорта
Четверг, 12 мая
11.00, 20.00 Все включено
12.00, 10.25 Спортивная наука
12.30, 15.15, 18.00, 00.35, 03.50, 06.35 Вести-Спорт
12.45, 17.40, 03.35, 07.45 Вести.ру
13.00, 15.30 Хоккей. Чемпионат мира. 1/4 финала. Трансляция из Словакии
18.15, 09.05 Моя планета
19.30 Рейтинг Тимофея Баженова. Законы природы
20.50 Х/ф «Ультрафиолет»
22.30 Х/ф «Бой насмерть»
00.55 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины. Финал. «Зенит-Казань» - «Динамо» (Москва). Прямая трансляция
02.45 Профессиональный бокс. Виталий Кличко (Украина) против Хуана Карлоса Гомеса (Куба)
04.10 Хоккей. Чемпионат мира. 1/4 финала. Прямая трансляция из Словакии
06.45 Top Gear
08.00 Наука 2.0
Пятница, 13 мая
11.00 Все включено
12.00 Рейтинг Тимофея Баженова. Законы природы
12.30, 15.15, 18.00, 22.35, 03.45, 06.35 Вести-Спорт
12.45, 17.40 Вести.ру
13.00, 15.30 Хоккей. Чемпионат мира. 1/4 финала. Трансляция из Словакии
18.15 Рыбалка с Радзишевским
18.35, 22.50, 09.30 Футбол России. Перед туром
19.20, 10.25 Начать сначала
19.55 Спортивная гимнастика. Кубок мира. Прямая трансляция из Москвы
23.40 На чемпионате мира по хоккею
00.15 Спортивная гимнастика. Кубок мира. Трансляция из Москвы
03.15, 09.00 Вести.ру. Пятница

04.05 Вести-Спорт. Местное время
04.10 Хоккей. Чемпионат мира. 1/2 финала. Прямая трансляция из Словакии
06.45 Хоккей. Чемпионат мира. 1/2 финала. Трансляция из Словакии
Суббота, 14 мая
11.00 Моя планета
12.05, 15.05, 17.40, 23.40, 04.10, 07.15 Вести-Спорт
12.20 Вести.ру. Пятница
12.50, 15.25 Хоккей. Чемпионат мира. 1/2 финала. Трансляция из Словакии
15.20, 04.25 Вести-Спорт. Местное время
17.55, 07.55 Top Gear
18.55 Спортивная гимнастика. Кубок мира. Прямая трансляция из Москвы
21.50 Футбол. Чемпионат Англии. «Блэкберн» - «Манчестер Юнайтед». Прямая трансляция
23.55 Футбол. Кубок Англии. Финал. «Манчестер Сити» - «Сток Сити». Прямая трансляция
02.10 Х/ф «Сивозные ранения»
04.35 Профессиональный бокс. Лучшие бои Дениса Лебедева и Роя Джонса
06.40 Рой Джонс. Перед боем
07.25 Индустрия кино
08.50 Футбол. Чемпионат Англии. «Блэкберн» - «Манчестер Юнайтед»
Воскресенье, 15 мая
10.50 Футбол. Кубок Англии. Финал. «Манчестер Сити» - «Сток Сити»
13.00, 15.05, 18.10, 04.25, 06.55 Вести-Спорт
13.15 Рыбалка с Радзишевским
13.30, 07.05 Моя планета
14.35 В мире животных с Николаем Дроздовым
15.20, 04.40 Вести-Спорт. Местное время
15.25 Страна спортивная
15.50 Индустрия кино
16.25 Х/ф «Тени прошлого»
18.20 Первая спортивная лотерея
18.25 Магия приключений
19.25 Футбол. Премьер-лига. «Амкар» (Пермь) - «Динамо» (Москва). Прямая трансляция
21.25 Футбол. Премьер-лига. «Зенит» (Санкт-Петербург) - «Рубин» (Казань). Прямая трансляция
23.55 Хоккей. Чемпионат мира. Матч за 3 место. Прямая трансляция из Словакии
02.20, 08.55 Футбол. Чемпионат Англии. «Ливерпуль» - «Тоттенхэм»
04.50 Волейбол. Чемпионат России. Женщины. Финал

Свид. 14 №000935804, ОГРН 1061435054053

КПКГ
АЛСА-Кредит
С Вами надежно и удобно!

с. Намцы ул. Чернышевского, 14 Тел.: 42-065

Предлагаем размещение личных сбережений для получения стабильного высокого дохода.
Сберегательная программа.

Наименование программы	Годовая ставка	Минимальный срок, месяц	Пополнение
«СРОЧНЫЙ»	12	1	-
«СЕРЕБРЯНЫЙ»	24	3	+
«ПЕНСИОННЫЙ»	36	3	+
«АЛМАЗНЫЙ»	28	6	-
«ЗОЛОТОЙ»	30	12	-
«ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ПРОЦЕНТ»	22	12	-

- Возможность пополнения своего счета
- Высокая доходность при высокой надежности
- Широкий выбор программ
- Возможность снятия личных сбережений в дополнительных офисах в республике
- Индивидуальный подход каждому клиенту

Выдаем потребительские займы

- Право досрочного погашения займа

Доверие. Стабильность. Развитие.

Только для членов КПКГ

ПОЛИТРУК ПОТАПОВ

Д.Е. Потапов 1912 с. Нам оройуонун Көбөкөн нэһилиэгэр Егор Матвеевич-Маппыанап уонна Александра Куприяновна Потаповтарга бастакы оҕонон төрөөбүтэ. Бииргэ төрөөбүттэрэ алтыа этилэр: Дмитрий, Прокопий, Николай-Ньюукка, Мария, Евдокия, Ульяна.

Дмитрий Егорович 1923-1926 сс. Намна начальнай оскуоланы бүтэрэн баран, Дьокуускайга Саха национальнай опытнай оскуолатын (ЯНОПШ) 7 группатын 1930 с. бүтэрбит. Салгыы финансовай техникумга үөрэммит. 1928 с. комсомолга, 1932 с. БСКП (б) кэккэтигэр киирбит. 1932 с. Москвага ВЦСПС иһинээҕи профсоюзнай хамсааһын үрдүкү оскуолатыгар үөрэххэ ытыллыбыт уонна 1934 с. бүтэрбит.

Өссө оскуолаҕа үөрэнэ сылдьан Дмитрий Егорович дойду общественной-политическай олоҕор активнай кыттыыны ыла. 1929 с. Нам оройуонун үс нэһилиэгэр сир реформатын ыыппыт. Көбөкөнгө икки колхоһу төрүттэспит. Финансовай техникумга үөрэнэ сылдьан партия соруудаҕын бурдугу соҕуоупкальыр хампаанньалары салайсыбыт. 1930 с. бэс ыйыттан балаҕан ыйыгар дьылы төрөөбүт оройуонугар райисполком инструкторын эбээһинэһин толорбут. 1930-1932 сс. үп уонна кооперативнай эргээн үлэһиттэрин Саха сиригэр обкомун президиумун чилиэнинэн талыллан культмассовай сектор

сэбиэдиссэйинэн үлэлээбит.

1932 с. компартия обкомуттан Алданга көмүһү хостуур Ороочондизен бириискэҕэ мас үлэһиттэрин профсоюзун председателинэн үлэли сылдьан үөрэҕэ суох буолууну утары күүстээх үлэни ыыппыт. Алдантан Москвага Үрдүкү партиянай оскуолаҕа үөрэххэ ытыллан, бүтэрэн баран Москвага кыһыл көмүс уонна платина промышленноһын профсоюзун Киин Комитетын эппиэттээх инструкторынан үлэлээбит. Бу сылдьан партиянай докумуону уларыттыыны уонна партия кэккэтигэр бэрэбизиркэни барбыт. Ити кэмгэ Серафима Ивановна диэн учуутал кыһыны кэргэн ылбыт. Кэргэни Дьокуускайга аҕала сылдьыбыт. Кыыс, Дмитрий Егорович сэриигэ баран өлбүтүн кэннэ, дойдутугар Москвага төннүбүтэ. Онтон ыла кинини кытта туох да сибээс суох.

1936 с. партия Киин Комитета Д.Е. Потаповы БСКП (б) Саха сиринээҕи обкомугар үлэҕэ ытыт. Манна кини икки сыл обком пропагандаҕа уонна агитацияга отделнай инструкторынан үлэлээбит. 1938 с. от ыйыттан Саха уобаластааҕы партиянай конференциятыгар обком чилиэнигэр кандидатынан талыллыбыт. Бу иннинэ тохсуньуга уобаластааҕы комсомольскай конференцияга ББСЛКС обкомун II секретарынан талыллан 1939 с. олунньугар диэри

үлэлээбит. Бу сыл кулун тутар 19 күнүгэр партия обкомун бюротун уурааҕынан 47 №-дээх бороткоуолунан Д.Е.

Потапов Саха АССР Совнаркомун ис дьыалаатын управляющайынан аманьыт. 1940 с. балаҕан ыйын 30 күнүгэр партия КК уполномоченнайын дьаһалынан САССР БСКП КК уполномоченнайын көмөлөөһөччүтүнэн аманьыт. Бу үлэли сылдьан кэккэ табаарыстар экири-

этиилэригэр түбэһэн, «Башарины көмүскэтэ» диэн улаханньык үтүрүлүбүт. Бу дааннайдар САССР КП обкомун архивын докумуоннарыттан ылылыннылар.

Сэриигэ барыан иннинэ Дмитрий Егорович мин аҕабын, таайын Потапов Егор Куприяновичы ыңгыран ылан икки уос-таах самахтаах саатын бэлэхтээбит. 1941 с. бэс ыйын 20 күнүгэр үлэтиттэн босхолонон, Дьокуускай куорат ОРВК от ыйын 19 күнүнээҕи предписаниетынан икки ыйдаах сборга ыңгырыллыбыт. Сэриигэ барарыгар ийэтэ Александра Куприяновна, таайа Егор Куприянович уонна балыстара, быраата атаара бараары гыммыттарыгар, сойуолаһар дьонтон дьэ кэргэни араҥаччылаан, кэнники олохторугар ыарахаттар үөскүөхтэрин сэрэйэн, атаара киирбэттигэр булгуччулаахтык модьуйбут. Дьоно санаалара буолбакка, Даркылааха киирбиттэригэр борохуот номнуо ырааппытын эрэ көрөн хаалбыттар.

87-с противотанковой батальон политругунан сылдьан Дмитрий Егорович Потапов Усмань куорат иһин кырыктаах кыргыһыга саллааттары атаакаҕа киллэригэ өстөөх буулдууларыттан бааһырбыт. Алтайскай кыраай Барнаул куорат госпитальгар сытан 1942 с. сэтинни 18 күнүгэр сэриигэ ылбыт бааһыттан өлбүт, баһыаннай кылабыһаҕа көмүллүбүт.

Розалия ПОТАПОВА,
Д.Е. Потапов балта

Халын ханы үүнэр-сайдар ыччаттаах Хамаҕатта дьоно-сэргэтэ Аҕа дойду Улуу сэриитин кэмигэр үлэлээн, олон ааспыт үтүөкэннээх сэрии, тыыл, үлэ ветераннарын ахтан-санаан ааһар тоҕоостоох кэммит буолла. Кинилэр бу бүгүҥнү дьоллоох олохтун түстээбиттэрэ. Ол чулуу, чаччы да Хамаҕаттаны Хамаҕатта онорбут дьоннорбуттан биридэстэрин, сэрии актыыбынай кыттыылааҕа, сэрииттэн кэлэн баран эйэлээх олоҕу чөлүгэр түһэригэр туох баар күүһүн-кыаҕын ууран үлэлээбит Москвитин Николай Николаевич туһунан кылгастык ахтан ааһарга холоннум. Билгин уоттаах сэриигэ сылдьыбыттар, тыылга үлэлээбит үтүөкэннээх дьоннор-

диэн кэпсээбитэ. Армияттан кэлээт, 1944 сылтан 1948 с. диэри сылгы табаарынай ферматыгар сэбиэдиссэйинэн үлэлиир. Оттон кинини сүрдээх тэрийэр-салайар дьобурдааһын бэлиэти көрөн Бурнашев Иван Николаевич бэйэтин оннугар Ленин аатынан колхуос председателинэн талларбыт улахан үтүөлээх. Кини ити курдук төрөөбүт-үөскээбит Хамаҕаттатыгар улахан колхуоһу салайар чизскэ тиксибитэ. «Кыһыл Ыллык» колхуос дьоно актыыбынай үлэһиттэр этилэрэ. Петрова Вера Петровна үлэтин иһин «Бочуот Знага» уордунан ылбыта, нэһилиэк сэбиэтин председателэ буолбута. Оттон Петрова Варвара Петровна «Кыһыл Ыллык»

үүтү ылар ситиһиллибитэ. Сиртэн туркутаах үүнүүнү ыларга кыах үөскээбитэ. В.И. Ленин аатынан колхуос хаһаайыстыба өттүнөн бөһөгүүрүн Москвитин Николай Николаевич ситиспитэ. Ол курдук 1948-1952 сс., итинэнэ 1956-58 сс. үлэлээбит сылларыгар кини быһаччы салалтатынан сиртэн туорахтаах культура үүнүүтүн, сорох сылларга 20-ли центнер бурдугу хомуйа сылдьыбыттар. Ол сааһа колхуостарга дохуоттарын суотугар ыалларын эрдэ сэрэтэн тэлгэхтэригэр автомассыынанан сиемэлэрин куттарар этилэрэ. Бурдук ыһытынан эрэ мунгурдамат этэ. Хортуоппуй, хаппыста, турнепс ыһытын эмиэ ыытара. Кини үлэлээбит сылларыгар маны

ТААС БУОЙУН

Мин кэлэн турабын, эн иннигэр,
Бар дьонум мустубут
үөрүүлээх кэмигэр,
Бу Улуу Кыайы өрөгөй күнүгэр
Сүһүөхпүн бокутан, төбөбүн төнкөтөн.

Эн турабын мин иннибэр,
Бу кыракий томторум үрдүгэр,
Илигэр автомат тутуурдаах
Таас буйун буоланчын.

Эн анныгар суруктар —
Бу барыта аймахтар,
Инники кэскилбит иннигэр
Олохторун толук уурбуттар.

Эн анныгар суруктар —
Эдэркээн уоланнар,
Таас буйун буоланнар
Бу манна тураллар.

Эн сиэннэрин, хос сиэннэрин
Сибэки тутуурдаах кэлэннэр,
Олоххо дьулуру биллэрэн
Кэс тылларын этэллэр.

Сүүһүнэн сылларга тэбиэҕэ
Эн таас сүрэҕин,
Сүүһүнэн сылларга туруоһун
Сүүрбэлээх буйун буоланчын.

Ким да умнуллубат,
Туох да умнуллубат...
Көлүөнэттэн көлүөнэҕэ
Бэриллэ туруоҕа.

Мин турабын эн иннигэр,
Бу Улуу Кыайы күнүгэр,
Сүһүөхпүн бокутан,
Төбөбүн төнкөтөн.

К.С. ИЛЬИН,
Ботун

БУОЙУН УОННА САЛАЙААЧЧЫ

бут сылаайы аччаан ахсааннаахтара эрэ хааллылар. Холобур, Москвитин Николай Николаевичи билэр дьон, бииргэ үлэлээбиттэр бу күннэргэ суоһун кэриэтэ буоллулар.

Кини оҕо сааһа Хамаҕатта нэһилиэгин тыатыгар, мыраан үрдүгэр «Кыһыл Ыллык» колхуоска ааспыт. Москвитин Дьөгүөр Романович, Анастасия Алексеевна диэн быстар дьадаҥы ыалга Николай 1918 сыллаахха ыал бастакы оҕотунан күн сирин көрбүтэ. Оччолорго тийиммэт-түгэммэт буолан уолларын абаҕатыгар Москвитин Николай Романовичка ииттэрэ биэрбиттэрэ, онон иитилибит аҕатын аатынан Николай Николаевич диэн буолбута. Бииргэ төрөөбүттэр үһүөлөр — быраата Москвитин Никита Егорович, балта Москвитина Анна Егоровна. Кинилэр Орто Алааска тириллбит «Кыһыл Ыллык» артыал чилиэннэрэ буолан олох кыра эрдэхтэриттэн колхуос араас ыарахан үлэтигэр үлэлээннэр сэрии сылларыгар бөҕө тыылы үөскэтиһэн Кыайыны чугаһытыспытара.

Н.Н. Москвитин «Кыһыл Ыллыкка» председатели олордоруна 1942 с. балаҕан ыйыгар армияҕа ыңгырыллыбыта. 1944 с. кулун тутар ыйга бааһыран Харьков куоракка госпитальга сытан арыый да буолары кытта дойдутугарышпытара. Сэриигэ сылдьыбытын оччо-бачча ахтыбат, кэпсээбэт этэ. Бэрт ыйытыгы күүһүнэн туох-ханньык быһылаанга түбэспитин бэрт кыратык кэпсээбитэ. Кинини уоттаах сэрии бара турдаһына Курскай Тоҕой туһаайытынан Украинскай фронтта 31-с дивизионна пулеметчыһынан аһаабыттар. Онно биһиги чаастарбыт немецтэри чугутан ээрэ кэмнэрэ этэ.

«Салгыы Кривой Рокка фронт линиятыгар сэриилэһэн барбыппыт. Бу куоракка немецтэр бумбалааһынарарыгар түбэспиппит, бу бумбалааһынгна түбэһэн төбөбөр контузияламмытым. Ол кырыктаах кыргыһыга кини кулгааһын кулукута туллар, сир титирэстээн олон улахан бумбалааһынгна түбэһэн күн-ый көстүбэт ыыс-быдан ортотугар түбэспиппит. Халлаанга хабыр хапсыһы саҕаламмыта. Онно 13 этибит, биһиги үрдүбүтүгэр бумба түспүтэ. Мин хайдах сыбарыйбытым буолла, доҕотторум барахсаттар 12 киһи олорчу өлө сыгаллара. Мин эрэ соҕотуун ордубутум», —

саҕаттан бухгалтер буолан, «Ленин» колхозка киирээт да бухгалтердаабыта. «Кыһыл Ыллык» колхуос чилиэннэрэ Ленин колхуоска биллэр-көстөр үлэһиттэринэн буолбуттара. Ол курдук Москвитин Егор (Мэтээллээх Дьөгүөр), киниэхэ тэҥнээр үлэһит суоҕа. Или хотурунан от охсоругар Таатта улуу от охсооччута Кладкин Алексей курдук охсорот, ат хаамытынан оту охсон барара. Манньык чулуу үлэһиттэрдээх буолан улахан хаһаайыстыбаны салайарыгар кыах үөскээбитэ. Олкурдук Хамаҕаттаҕа ферма үлэһиттэрэ Сидорова Фека Васильевна В.И. Ленин уордуннаах, Федорова Евдокия Ивановна Саха АССР депутата этэ. Бастын ыанньыксыттар Авксентьева Гликерия Павловна, Овчинникова Софья Михайловна уордуннаах дояркалар, биригэдьиир, Улэ Кыһыл Знамя уордуннаах Васильев Михаил Петрович I үүнэн тахсытытара. Суздалов Иннокентий Петрович, Касьянов Степан Николаевич курдук дьону көбүлүүр талааннаах биригэдьиирдэр бааллара, хаһаайыстыбаны салайарга төһүү күүс буолаллара. Ынахтан элбэх

таһынан хас кыһын аайы промышленноска үлэлиир дьоннорго Томмоко, Ааллаах Үүгнэ, Дьабарыкы Хайаҕа, Дьааньыга таһаҕас таһытыгар ыраах аргыраах айаҥна дьон бөһөнү тэрийэн ыытара. Онно сырыыны кыайар Гоголев Никита Николаевич, Дорофеев Герасим Николаевич, Шапошников Ион, Семенов Семен Петрович о.д.а. сылдьаллара. Өссө кэнники сылларга кырымахтаах хара саһыл иитиллибитэ. Олох эрдэттэн сибиинньэ фермата баара.

Дэ, быһатын эттэххэ, Николай Николаевич Хамаҕаттаны Хамаҕатта онорбута, аар-саарга аатырдыбыт миллионер В.И. Ленин аатынан колхуоһу атаҕар туруорбута. Бу барыта төһөлөөх сыратын ылбыта, өйүн-санаатын, күүһүн-уоһун түмүтэ буолуой? «Нам», «Комсомольскай» совхозтар үлэлээн тигинээн ааспыттара. Ол чаччы да буорах сытынан аҕалыйбыт буйун сэрииттэ эйэлээх олоҕу тутууга албан аатырбыт салайааччы буолбутун туоһулуур.

Бөдөҥсүйбүт Ленин аатынан колхуос кэнниттэн Хатырыкка М.К. Аммосов аатынан колхуоска 1965-66 сылларга председатели солбуулааччынан, 1967-75 сс. старшай биригэдьиirinэн, управляющайынан, наставнигынан таһаарылаахтык үлэлээбитэ. Николай Николаевич кэргэнинэн Екатерина Даниловналыын 3 уол, 1 кыыс оҕоломмуттара.

Ити курдук таһаарылаахтык үлэлиир сылларыгар Саха АССР Верховнай Советын депутатынан талыллан Верховнай Совет Президиумун чилиэнигэр тийэ үүммүтэ. Кини, сэриигэ сылдьыбытын киллэрэн туран, Аҕа дойду Улуу сэриитин I степеннээх уонна Үлэ Кыһыл Знамя уордуннарыннан наараадалааммыта. Ленин 100 сылын, «Германияны Кыайы иһин» мэтээллэри ылбытын таһынан 6 юбилейнай мэтээллэрдээх. Чаччы да сааһына, Нам улууһун бочуоттаах гражданина биһиги туспутугар үлэлээн-хамсаан олон ааспытта ханан да умнуллуо суоҕа. Кини кизнэ кэрэмэһэ, саха дьонуннаах киһитин аата үйэлэргэ ааттана туруоҕа.

Г.С. КОКОРЕВ,
тыыл, үлэ ветерана,
Нам улууһун уонна Хамаҕатта
бочуоттаах гражданина

УЛУУ КЫАЙЫЫ КҮНҮНЭН!

**ХОРСУН
АЙАННЫЫТТАРЫ
ҮЙЭТИТИЭХХЭ**

ИЛИНГИ ФРОНТ САЛЛААТА

БЕРЛИНИ ЫЛСЫБЫТА

